

100

Jubilea

100-a numero

de Starto

1984-1.
starto

Výtvarná řemesla Praha
Vám nabízejí široký
sortiment bytových
doplňků a dárkových
a upomínkových předmětů,
vyráběných převážně
v malých
seriích s častou inovací.

Nabízíme:

soustružené mocca soupravy
soustružené odkládací stolky
malované porcelánové soupravy i jednotlivé kusy
malované a broušené vázy, misky a popelníky
výrobky z cínu
bižuterii kovovou a koženou
a další sortiment z kovu, kůže, koženky, textilu.

Adresy prodejen upomínkových a dárkových předmětů:

110 00 Praha 1, Národní tř. 37	22 41 94
110 00 Praha 1, Vodičkova 28	24 47 71
110 00 Praha 1, Spálená 39	29 27 04
110 00 Praha 1, Na poříčí 35	23 17 315
110 00 Praha 1, Křížovnické nám. 2	26 63 28
120 00 Praha 2, Anglická 18	25 98 56
110 00 Praha 1, Lazarská 5	29 83 22
110 00 Praha 1, Železná 12	22 79 14
170 00 Praha 7, Obránců míru 17	37 44 84
110 00 Praha 1, Můstek – stanice metra	26 14 19
360 00 Karlovy Vary, Mariánská 2	930/28 381

Vzorkovna nábytku:

110 00 Praha 1, Václavské nám. 41	26 40 64
přijímá objednávky na individuální zakázky nábytku a byt. doplňků.	

V našich prodejnách
naleznete vhodné dárky
pro každou příležitost.
Naše pracovníci Vás
ochotně obslouží
a pomohou vybrat
předmět,
který potěší.

STARTO JUBILUJE

Milé STARTO,

ani se nám nechce věřit, že jsi dosáhlo svého významného jubilea - 100 čísel. Jak to všechno utíká! Kde jsou ty doby, kdy jsi bylo poprvé rozmnoženo cyklostylem a oznámilo start nové etapy esperantského hnutí v Československu. Kolikrát jsi se proměnilo a rozčeřilo stojaté vody, bránilo co si obranu zasloužilo a útočilo na to, co bylo třeba bořit.

Mělo jsi své malé i velké bolesti, muselo jsi mnohé vyslechnout a také zatnout zuby, aby ses buď nerozplakalo anebo nezahořklo nad nepochopením i hrubými urážkami. Přesto jsi tu vždycky bylo s námi, dávalo jsi směr, radost i poučení tam, kam se jiné informace o našem hnutí nedostaly.

Budiž ti za to dík. Dík za pomoc, kterou jsi dostávalo nejenom od svých tvůrců, ale i ode všech, kteří tě s pozorností četli a reagovali.

Přejeme ti, abys do té druhé stovky vykročilo stejně kurážně a stejně dobře, jako jsi to umělo až dosud.

Tvoji čtenáři a redakce
se spolupracovníky.

RESUMO: Gratulo al 100-a numero de STARTO.

PRI NOVA EKSPEDMANIERO DE STARTO

Ĉar STARTO meritas ricevi, kiam jubileas siajn 100 numerojn, ankaŭ novan jekon, nia redakcio nun ĝin donas al Starto kaj ankaŭ al vi, estimata leganto. La koverto estos presota es-tonte tiel, ke ebligos ĝin ekspedi sen pakado kaj sen labor-plena skribado de adresoj. Ni esperas, ke vi akceptos tiu-ci nian decidon kun plena via kompreno. Samtempe ni volos estonte presi dukoloru uzante ankaŭ alian koloron ol nigran - kiel ni provis nun.

Rigardu vi ĉiuj, kiuj volas skribi ion en la Starto, je la terminoj ĝis kiam ni akceptas por kuranta numero de Starto la artikolojn. Limdatoj estis presitaj en Starto 4/83.

Redakcio

LA GAZETARO PRI NI

Praktike ne eblas kroniki en STARTO pri ĉiuj gazet- kaj ĵurnal-informoj, kiuj rilatas al nia laboro kaj al Esperanto generale.

Mi menciis do kelkajn gravajn artikolojn, kiuj min atingis ĝis septembro 1983.

JISKRA, organo de VŽKG Ostrava-Vitkovice, enpresis /n-ro 22, junio/ interesan intervjuon kun Drahomír KOČVARA "Por paca lingvo". Pri "sia" Esperanto Drahomír KOČVARA scias rakonti vere eminentege - asertas la redaktorino ŠTĚPÁNKOVÁ.

SVOBODNÉ SLOVO /18.6./: redakcia intervjuo kun Zdenko KRÍMSKÝ "Por interkompreniĝo de homoj", inspirita de la decido de la Monda Asembleo por Paco kaj Vivo en Prago komisiis al Ĉeĥa Esperanto-Asocio garantiadon pri la asemblea faka kunsido "Kommunikado".

Kelkaj numeroj /ekz. 23, 24, junio/ de HLAS REVOLUCE /ČSPFB/ alportis sciencan laboraĵon de studentino Hana ŽÁKOVÁ /Ostrava-regiono/ "La eksterlandaj lidice", por kio ŝi estis akirinta materialojn el kelkaj kontinentoj pere de la Esperanto-movado. Tiu laboraĵo estas ago vere pionireca.

R. KORČÁK, neesperantisto, renoma aktivisto en la Asocio de invalidoj, skribis bonegan artikolon /laŭ juĝo de Vuk ECHTNER/ "Agado de klubo de blindaj esperantistoj en USSR", en ZORA /n-ro 7 - 8/.

La radio-revuo ROZHLAS enpresis /en julio kaj aŭgusto/ iom longajn leterojn rilatajn al Esperanto en Radio /de J. MAŘÍK kaj de J. PATERA, la lasta en n-ro 34/.

La faka revuo VEDA A ŽIVOT /Scienco kaj vivo/ en sia 8-a n-ro enhavas faktorican eseon de ing. ČHŘDLE pri apliko de Esperanto en la scienco kaj tekniko, kaj en la 9-a n-ro kontribuan de ing. Margit TURKOVÁ pri Esperanto en la pacmovado.

La plej okul-plaĉan /kun koloraj fotoj el la ĈEA-sekretariejo/ inform-artikolon pri la stato de la Esperanto-movado en ĈSSR, kun monda publikeco, aperigis la poreksterlanda revuo "ĈEĤOSLOVAKA VIVO", n-ro 4, en ĉiuj lingvaj versioj: angla, franca, germana, itala, hispana, ĉie sur la 1-a pago. Kaj tiu ĉi eminenta diskonigo de nia laboro estis inspirita per petletero de leganto en F.R.Germanio /kiel facila maniero - kaj tia bonega rezulto!/.

Krom tiu ĉi bonvena informado aperis ankaŭ negativa asertado /asertoj vere malicaj/ en la revuo CIZÍ JAZYKY VE ŠKOLE - n-roj 9 - 10. Instruisto J. TOMÍŇ /Krupíná/ regardas tie siajn - jam longe konatajn - asertojn favore al INTERLINGVA /IALA/ kaj malfavore al Esperanto. La redaktoro de la revuo ricevis protestajn kaj registigajn leterojn de legantoj. La revuon eldonas la Ministerio de kulturo en SPN.

J. Mařík

ESPERANTO KIEL EDUKILO

Por la disvastigado de la internacia lingvo havas la instruado fundamentan signifon, ĉar sen ĝi ne povas fariĝi novaj esperantistoj, ne povus kreski la membro-nombroj en niaj asocioj, ne povus edukiĝi novaj verkantoj, tradukantoj, funkciuloj kaj uzantoj de la lingvo generale. Sen bona kaj altkvalita instruado ne povas nia movado akiri la bezonatan estimon kaj respekton en la neesperantistaj medioj, precipe ĉe klerigaj institucioj kaj ĉe ministerioj de instruado.

Estas necese konscii, ke de la fremdlingva instruado oni atendas ne nur disvastigadon de lingvoj, sed ankaŭ pli ĝeneralajn edukajn celojn. La fremdlingva instruado devas eduki nian junularon al internacia amikeco, al ekkono de geografiaj, sociaj kaj politikaj kondiĉoj de aliaj popoloj, al firmiĝo de la klasa konvinko el la laborista starpunkto, kaj ankaŭ al pli bona scio de la gepatra lingvo. Jam pro ĉi tiu lasta motivo la klerigaj institucioj rigardas tre malfavore nian Ĉe - metodon kaj aliajn rektajn metodojn, kiuj eliminis la gepatran lingvon el la fremdlingva instruado. Krome: la scienco pruvis, ke nur por malgrandaj infanoj /maksimume 9-jaraj/ estas natura la instruado bazita sur la unua signalsistemo, dum la pli aĝaj infanoj, adoleskantoj kaj plenkreskuloj ĉiam akceptas novajn vortojn /eĉ la patralingvaj/ surbaze de komparo kun la jam konataj esprimoj de la gepatra lingvo. Do ankaŭ lernanto instruita Ĉe-metode tradukas en sia menso ĉiun novan komprenitan vorton patralingven.

Jam kelkajn jarojn post la forigo de la deviga instruado de la latina lingvo el la lernejoj montriĝis gravaj damaĝoj, kiujn ĉi tiu paŝo kaŭzis. Per la latino la junularo konatiĝis ne nur kun la klasika kulturo, sed ĝi akiris ankaŭ bazan lerton kaj kutimigojn bezonajn por pli profunda scio de la gepatra lingvo kaj por lernado de ceteraj lingvoj fremdaj. La latinaj frazoj instruis rapide kaj lerte analizi fraz- kaj vort-elementojn, kio estas necesa por fremdlingva lernado kaj ankaŭ por kultura patralingva esprimado. Multaj studentoj /kaj ofte ankaŭ instruistoj/ ne komprenas, kial oni instruas en la lernejoj pri la subjekto, predikato, objekto kaj adjekto, des malpli kial oni turmentas sian kapon per prefiksoj, sufiksoj kaj vortradikoj. Sekve ili ankaŭ ne komprenas, kial ili ne kapablas orientiĝi en fremdlingva propozicio aŭ kompreni fremdlingvan vortderivadon. La manko de la sufiĉa ekzerco de la fraz- kaj vort-analizadoj estas en niaj lernejoj tre peze sentata.

Alia grava tasko de la latina instruado estis konigi al la junularo la internaciajn vortojn, kiuj formas bazon por fakteterminaroj kaj havas do grandan signifon por ĉiu homo, ĉar ĉiu el ni laboras en iu profesia fako. Multaj internaciismoj uzigas ankaŭ en la ĉiutaga vivo, en la gazetaro, televido, radio. Nuntempe neniu lingva puristo povas eskapi el la lavango de la internaciaj esprimoj, kaj kvankam la popolo ne lernas ilin celkonscie, puŝigas kontraŭ ilin vole-nevole preskaŭ ĉiutage. Tio

elvokas hontemon unuflanke kaj fanfaronemon /aŭ suspekton pri fanfaronemo/ aliflanke.

Sur paĝoj de ĉeĥoslovakaj instruistaj fakgazetoj oni lastatempe multe diskutas, kiamaniere tiun mankon kompensi. Oni parolas pri eldonoj de specialaj lerniloj, pri rondoj de nedeviga instruado de internaciismoj, de la latino aŭ de la internacia lingvo INTERLINGUA. Ĉiukaze oni postulas, ke oni instru la internaciismojn ne nur kiel rezultajn vortojn, sed ankaŭ iliajn etimologiojn, vortradikojn kaj afiksojn /ekz. ab-, ad-, re-, de-, in-, bi-, ko-, hiper-, sub, -logo, -grafo, -skopo, k.a./.

Esperanto kiel internacia lingvo havas ŝancon anstataŭi la latinon en ĝia eduka funkcio kaj provi siajn proprajn klerigajn kvalitojn kaj avantaĝojn. Sed ĝi ne nur povas tion fari, sed nepre devas, se ĝi volas esti konsiderata kiel serioza pedagogia rimedo de la moderna epoko.

Per sia aglutina derivado Esperanto instruas la vortanalizon pli bone kaj pli perfekte ol iu ajn alia lingvo. Ĉi tiu derivado estas nia granda kapitalo kaj por pli facila instruado de Esperanto kiel internacia interkomprenilo kaj ankaŭ por ĝia ĝenerala eduka valoro. Ni ne neglektu tiun kapitalon per Esperanto-nacilingvaj vortaroj prezentantaj derivaĵojn kiel memstarajn vortojn /aliri, eniri, foriri/ ne devigante la uzanton analizi la vortojn, sed ni uzu en niaj vortaroj ĉiam la sistemon de la kapvortoj /iri, al-, en-, for-/. Dum niaj instruaroj ni ne neglektu la fraz-analizadon /subjekto, predikato, objekto, adjekto/ opiniante, ke ĝi apartenas nur al la instruado de la gepatra lingvo. Nur tiam, kiam junaj esperantistoj montros ĉe lernado de ankaŭ aliaj lingvoj pli bonajn rezultojn ol la ceteraj neesperantistaj lernantoj, oni agnoskos la utilecon de la internacia lingvo por la edukado.

Estas afero konata, ke en nia lingvo kunpuŝiĝas du rivalaj tendencoj, la skemisma kaj la naturalisma. Tial ekzistas vortaj duopoj kiel toreisto - toreadoro, personaro - personalo, problemaro - problematiko, organizo - organizacio, malrapida - lanta, kaleŝaĵo - karoserio, ktp. La skemistoj akre atakas la naturalistojn riproĉante, ke ili komplikigas kaj malfaciligas la lingvon, la naturalistoj same akre rebatas, ke la skemistoj primitivigas la lingvon. La naturalistoj enkondukas en la lingvon neologismojn kaj ankaŭ novajn afiksojn, pro kiuj oni akuzas ilin, ke ili volas gloriĝi kiel gvidantoj de novaj skoloj ktp. Feliĉe, en Esperanto ĉiam havas la lastan vorton la praktiko kaj tiu ĝis nun konservis ambaŭ tendencojn. Tio estas logika, ĉar la naturalismo jam dekomence servis al Esperanto kiel kruda materialo por pli posta skemigo, kaj krome, la ambautendencaj esprimoj riĉigas la frazon: Ĉi tiu toreadoro kiel sperta toreisto certe scias, ke ...

La situacio rilate al la internaciaj prefiksoj kaj sufiksoj ankaŭ ne estas facila. Por simpla esperantisto sufiĉas la kvindekda Zamenhofaj afiksoj, sed ili absolute ne sufiĉas por la fakliteraturo, kaj ne devas per ili kontentigi la vortaristoj kaj Esperanto-lingvistoj. Simplaj esperantistoj ne bezonas scii, ke en la lingvo ekzistas pseudosufikso - enco, kaj vortojn kiel pacienco, konkurenco, konsekvenco - li povas simple konsideri radikoj kaj konforme al tio manipuli ilin.

Sed la vortaristoj devas scii pri la pseudosufikso, kaj se en la lingvon penetras rivale formoj ekz. licenco, licenso, licenzo, ili devas aprobi la unuan. Mi jam menciis, ke por la mezlerneja kaj altlerneja edukadoj oni postulas, ke la studentoj konu ne nur la signifon de la tuta internacia vorto, sed ankaŭ la signifon de ĝiaj afiksoj. Se en la lingvon jam penetris vortoj kiel ekz. prefaco, prefikso, prepozicio, Esperanto ne komplikigos per la klarigo, ke PRE- en ĉi tiuj vortoj signifas ANTAŬ-. Alia demando estas, ĉu fari el tia prefikso prefikson ĝeneralan kaj envicigi ĝin inter la ceteran E - afiksaron. Ekzistas tiaj provoj, sed sole la praktiko montros, ĉu tio estas bezona aŭ ne.

Fine mi volas konkludi:

- a/ ne sufiĉas instrui Esperanton nur por ĝia disvastigado, necesas eluzi ĝiajn ĝeneralajn pedagogiajn kvalitojn;
- b/ ni ne subtakso, sed emfazu la instruadon de fraz- kaj vortanalizoj per Esperanto;
- c/ ni instru per Esperanto la internaciismojn kaj ne timu instrui ankaŭ ilian etimologion kaj /pseŭdo/afiksojn.

M. Malovec

EL SUB FICHELBERG

...la plej alta monto en GDR /ERCMONTARO/ denove vin invitas esperantistoj por sia

VII-a INTERNACIA TURISMA RENKONTIĜO DE ESPERANTISTOJ
EN ERCMONTARO /TIRÉE '84/

Esperanto-Asocio en Kulturligo de GDR, subdistrikta estraro Schwarzenberg kaj Ĉeĥa Esperanto-Asocio, loka grupo en Karlovy Vary la 10-an de oktobro 1983 plilongigis sian amikan kontrakton je pluaj tri jaroj - ĝis jarfino de 1986. Plejnumante la plej gravan punkton de la kontrakto - ebligi renkontiĝojn por ĉiuj esperantistoj - la ambaŭ organizaĵoj invitas vin

10 - an - 14 - an de majo 1984

en faman sportcentron de GDR - JOHANNGEORGENSTADT - por ĝui turisman migradon en pitoreska montarpejzaĝo /kvar interesaj piedekskursoj/, auskulti interesajn prelegojn pri la naturo kun diapozitivaj, samtempe viziti priparolatajn naturajn - kaj en nelasta vico manifesti nian subtenon de la plej grava afero de nuntempo - de la mondopaco.

Loĝado en komforta turisma hejmo "Helmut Gansauge" en Johanngeorgenstadt /5-litaj ĉambroj permesas akcepti entute 70 personojn/. La prezo 160,- GDR-markoj garantias al vi plenan pension /4 tranoktoj, ĉiutage trifoja manĝado, kotizo/. Eksterlandanoj /ekskluzive GDR-anoj/povas pagi surloke sub kondiĉo, ke ilia aliĝo estas konsiderata deviga. GDR-anoj bonvolu pagi per la poŝtpagilo al Sparkaso Schwarzenberg, kontonumero 5882-37-4246.

La aliĝilojn kaj informojn petu ĉe :

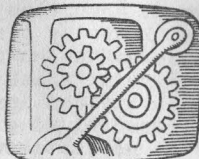
Rudolf Eichler,
Hermann-Matern-Str. 21,
DDR-9430 Schwarzenberg,
G D R

Jaroslav Klement,
Kpt. Nálepky 7,
CS-360 04 Karlovy Vary,
Č S S R

Lindato por resendo de la aliĝiloj: 1-an de aprilo 1984

Ĝis la revido en nia Ercmontaro!

Scienc-teĥnika sekcio de ĈEA

A E S T ' 8 4 - SEMINARIO
PRI APLIKO DE ESPERANTO EN LA
SCIENCO KAJ TEĤNIKO

Scienc-teĥnika sekcio de
Ĉeĥa Esperanto-Asocio aranĝos
sian trian internacian semina-
rion AEST' 84 de la 31-a de au-
gusto ĝis la 2-a de septembro
1984 en BRNO. La ĉefa temo de
la seminario estos PERSPEKTI-
VOJ DE LA MONDA NUTRAJ-PRODUK-
TADO.

La dua sekcio de la semina-
rio AEST' 84 estos dediĉita al
problemoj de la faka Esperanta
terminologio kaj tradukado.

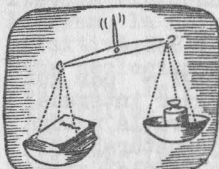
Ĝis fino de novembro 1983 a-
liĝis jam 54 interesatoj kun
sume 14 prelegoj.

La prelegoj kaj fakkunveno-
j okazos en Sindikata Domo Kul-
tur- kaj Sciencfaka en la mo-
derna parto de la urbocentro.
La loĝado estas certigita en
altlerneja studenta hejmo, pro-
ksime de la seminario.

Se vi intencas partopreni -
ĉu kun aŭ sen prelego - bonvo-
lu senprokraste kontakti ing.
Zdeněk FLUHAŘ, CS - 507 51 HO-
LOVOUSY V PODKRKONOŠÍ 109, Ĉe-
ĥoslovakio, kiu detale infor-
mos vin.

Detalajn informojn pri la
seminario AEST' 84 legu ankaŭ
en STARTO 4/1983.

ni recenzas

István NEMERE: LA BLINDA BIRDO. Romano. Eldonis Hungara Es-
peranto-Asocio, 1983. Paĝoj 118, formato 20 x 14 cm, kartonita.

En tiu ĉi libro la rakonta arto de la aŭtoro tenas la le-
ganton en absorba streĉo ĝis la lasta paĝo. La verkinto konje-
ktigas al ni, ke li tre proksime kaj kvazaŭ laŭsperte konas la
cirkonstancojn kaj okazadojn en la priparolata rasisma "Suda
Respubliko", kie la senrajta negra plimulto de loĝantaro sufe-
ras sub la senindulga blankula teroro. Oni senpene divenas ki-
uj estas la ĝustaj urbonomoj kaŝitaj sub Pretville, Yoburg, ki-
u estas la Nordeuropa lando Skanio. Ni partoprenas la sensan-

cajn kaj kuraĝajn provojn de Skandia verkisto Sven Viborg savi
sian nigrulan amikon kaj kolegon-verkiston Govan Dyebo el la
mallibereja murdejo de la kruela apartisma reĝimo. La verko i-
nicas nin en la fiaparaton kaj metodojn de tiu rasisma lando
kaj aludas eventojn konatajn el la raportoj de la tutmonda pre-
so. Ĝis la katenanta priskribo de la fuĝigo de la jam mortmal-
sana Govan Dyebo helpe de la negra "Fronto" vi ne forŝirigos
de la paĝoj. Pripensoj filozofiemaj ornamas la enhave altnive-
lan, stile bonan libron. La lingvo estas adekvate bonnivela.

Krom tre malmultaj preseraroj englitis kelkaj lingvaj kore-
ktindaĵoj. La instruoj kaj literaturo valoran verkon kun ri-
portgenraj facetoj mi povas rekomendi al ĉiu pretendema legan-
to.

Jiří Kořínek

Arthur NOBES: HISTORIO DE LA BRITA LABORISTA ESPERANTO-ASO-
CIO KAJ INTERNACIO DE PROLETA ESPERANTISTARO. Havebla ĉe s-ino
Penelope MAYBIN, 48 Maidstone Road, ROCHESTER, Kent ME 1 1RJ,
Anglio. Paĝoj 24, formato 15 x 21 cm, ilustrita.

Tiu ĉi bele ekipita broŝuro estas rememoroj de brita k-do
Arthur NOBES pri la laborista E-movado inter la du mondmili-
toj. Multon li mem spertis - li esperantistigis en 1931 estan-
te 26-jara, multon li aŭdis de pli malnovaj esperantistoj kaj
ankaŭ trovis en konservitaj materialoj. Lia verko spiras per
amo al laboristoj kaj al la unua socialisma lando en la mondo
- Sovet-Unio. En la laborista movado aktivis ne nur viroj, sed
ankaŭ virinoj, inter kiuj plej eminentis Gladys KEABLE, kiu an-
kaŭ ilustris laboristajn publikaĵojn. Oni legas pri malfacilaj
kondiĉoj, en kiuj la laboristoj fondis Britan Laboristan Espe-
ranto-Asocieton kaj Internacion de Proleta Esperantistaro, pri
persekutado en faŝista Germanio, pri hispanaj interbrigadanoj,
kaj ankaŭ pri bedaŭrinda skismo inter la membroj de ĤEA pro
la starpunkto al SAT, en kiu kristaliĝis akraj kontraŭsovietiaj
tendencoj.

Bedaŭrinde, la broŝuro enhavas presajn kaj gramatikajn era-
rojn. Per sia enhavo ĝi bone kompletigas la broŝuron "Sur la
du frontoj", eldonitan de ĈEA en 1981.

Adolf Staňura

KATOJ KAJ ĈEVALOJ, poemaro de Adalberto HULŠ. Eldonis Hun-
gara Esperanto-Asocio 1982, 80 paĝoj, formato 14x20 cm, karto-
nita, prezo 50,- Ft.

La aŭtoro, 56-jara diplomita instruisto de hungara lingvo
kaj latino prezentas al ni sian lirike-filozofian versregalon
sub kromtitolo NOTAĴOJ DE IU PASAĜERO. Kiel similaĵoj verkoj an-
kaŭ tiu ĉi prezentas poemojn tre bonajn apud pli feblaj, iom
anemiaj. Kelkaj estas rimitaj, plejparto modernstile senrimaj
liberformaj. Placiis al mi ekz. KIEL LA EKSURSANTO, MALSERENA
VETERO, HOMO SUR LA RONDSTRATO, ETAJ EKTREMOJ, PREGO AL LA VEN-
TO, AL LA ĈESTANTO kaj kelkaj pluaj, kiuj fresbilde kaj liri-
ke esprimas filozofumadon de l' poeto. Sed enestas ankaŭ poe-
moj rebusaj, kiujn ĝuos enigmosolvantoj. Tiaj floras abunde en
naciaj poezioj: oni devas la poemojn plurfoje tralegi por kon-
jekti, ke oni sukcesis laŭspuri /aŭ diveni aŭ ne diveni/ kion

ESTONA PANORAMO. Kompilis Gunnar PAAL, eldonita en Soveta Socialisma Respubliko Estonio. Paĝoj 136, formato 14 x 19 cm, kartonita, prezo Kĉs 15,---.

Jen impona vaste informanta libreto kun multaj tutpaĝaj kaj koloraj bildoj, grafike moderne ekipita, kiun al la unu kaj duonmilionda estona popolo povas envii ĉe grandaj popoloj. Traleginto gajnas interesajn sciojn pri historio, kulturo, ekonomio, arto, literaturo, sporto, folkloro, Esperanto-movado kaj aliaj vivsferoj de la brava simpatia baltlanda nacio.

Mirigas la eldonkvantoj de ĝiaj Esperantaj eldonaĵoj: 5 000 - 12 000. Mi citas frazon el la libro: "Pere de Esperanto la literaturo de nia unumilionda popolo atingis ĉiujn kontinentojn". Legadon agrabligas la dukolumna kompostado surpage. Kun la belega grafika vesto konkuras bonega lingvaĵo.

La libro fariĝos ornamaĵo de ĉies biblioteko kaj konvinka propagandilo de Esperanto.

Jiří Kořínek

ESPERANTO EN LA MODERNA MONDO - ESPERANTO IN THE MODERN WORLD. Studoj kaj artikoloj pri lingvaj problemoj, la Rajto je Komunikado kaj la Internacia Lingvo /1959 - 1982/. 600 paĝoj, firme bindita dulingva informlibro. Proksimuma prezo Kĉs 600,--.

Aperis libro pri Esperanto, kiu laŭ sia graveco nur estas komparebla al "ESPERANTO EN PERSPEKTIVO" publikigita en 1974, tamen ĝi tute ne estas ripeto aŭ modernigo de tiu nomita kompendio, sed libro kun tute alia aparta karaktero. Redaktis ĝin Rüdiger kaj Vilma Sindona EICHHOLZ kiuj aperigis ĝin en sia propra eldonejo ESPERANTO PRESS, Bailieboro, ONTARIO, Kanado. La eldonnombro de la libro estas 3 000 ekz.; ĝi estas ampleksigita kaj novigita sekvas de antaŭa libro, aperinta 1981, kiu portis la titolon "Esperanto - la solvo de niaj lingvaj problemoj".

Kompare kun "Esperanto en perspektivo", kiu pli detale okupigas pri la movado kaj estas fonto de informoj por la esperantistoj, la eldonaĵo de la ge-EICHHOLZ turnas sin al la ekstera mondo, kio esprimigas jam per tio, ke ĝi estas dulingva. La plej multaj ĉapitroj aperas page-ĉe-page en Esperanto kaj en la angla lingvo. La enhavo konsistas el studoj kaj artikoloj pri lingvaj problemoj, la rajto je komunikado kaj la internacia lingvo. Oni povas distingi tri ĉefajn partojn. La unua estas prezento de Esperanto kaj ĝia kreinto kun vortareto, gramatiketo, ekzemploj el la literaturo. La dua parto analizas la mondan lingvan problemon kaj ĝian solvon pere de Esperanto. Tio estas la plej valora kontribuaĵo.

Oni tre estimas, ke en tiu libro estas represita kaj dank' al tio ĉiam denove trovebla kaj konsultebla la fundamenta artikolo resp. prelego de Claude PIRON aperinta 1980 en HEROLDO pri "La psikologia rezisto al la lingvo internacia".

Pri tute nova aspekto raportas la usona profesoro Bruce Arne SHERWOOD en artikolo kun la titolo "Parol-sintezado aplikata al lingvo-instruado". Tiu titolo ne estas tuj komprenebla al laikuloj, ĝi temas pri la produktado de parolata lingvo pere de komputilo surbaze de presita teksto. Evidente Esperanto

kun ĝia regula ortografio prezentas al la komputilo malpli da malfacilaĵoj ol aliaj lingvoj. La aŭtoro priskribas tion kaj poste la praktikan aplikon en la lingvoinstruado.

La lasta parto de la libro estas dediĉita al tio, kion promesas ĝia titolo, nome "Esperanto en la moderna mondo". Ĝi informas pri la stato de la Esperanto-instruado en la diversaj landoj kaj poste donas superrigardon pri la diversaj praktikaj aplikoj kaj atingoj de Esperanto helpe de represitaj eltiraĵoj kaj bildoj el esperantaj periodaĵoj, turismaj reklamiloj, libroj, ĉe el PIV kaj la Enciklopedio. Listo de libroj kaj Esperantaj organizoj kompletigas tiun panoramon, kiu al praktika esperantisto alportas nenion novan, sed al eksteruloj havigas valorajn informojn.

Entute temas pri libro, kiu ne nur beligas ĉiun mondlingvan bibliotekon, sed estas referenca fonto, kiun oni ĉiam denove konsultos.

]Lingva angulo(

LA VERBAJ ASPEKTOJ EN ESPERANTO

Laŭ Plena Gramatiko "la kategorio de la aspekto estas enkondukita de Zamenhof mem, verŝajne pro slavaj influoj". La Esperantaj verbaj aspektoj vere similas al tiuj en la slavaj lingvoj, sed PG prilaboras ilin alimaniere. Ŝajnas al mi necese ŝanĝi la koncernen ĉapitron en PG kaj malsupre mi prezentas pro diskuto provon de nova prilaboro.

La verbaj aspektoj montras la agon en ĝia daŭro /li iris/ aŭ rezulto /li venis/, en ĝia komenciĝo /li eklegis la libron/ aŭ finiĝo /li finlegis la libron/ aŭ ripetigo /li relegis la libron/, en ĝia momenteco /ekfulmis/ aŭ ofteco /fulmadis/. La plej gravaj aspektoj estas la daŭra kaj la rezulta, sen kiuj ne povas ekzisti la ceteraj: li finlegis la libron /rezulto/, li estis finleganta la libron /daŭro/. Tial la aspektoj daŭra kaj rezulta estas BAZAJ, dum la ceteraj estas aspektoj SUPLEMENTAJ.

1 Laŭ la bazaj aspektoj oni povas klasi la verbojn en kvar kategoriojn:

1.1 La verboj de NURA DAŬRO /ami, vivi, koni, scii k.a./. Ĉi tiuj verboj ne havas la rezultan aspekton, nur la daŭran, tial iliaj preteritaj participoj ne montras rezulton, sed ĉeson de daŭro, ili enhavas sencon de "ne plu": aminta - ne plu amanta, amita - ne plu amata, vivinta - ne plu vivanta. Escepte oni povas uzi ĉi tiujn participojn kiel epitetojn de substantivoj: amataj kaj amitaj infanoj, vivantaj kaj vivintaj aŭtoroj. Sed en la kompleksaj tempoj oni ne uzu ilin: li estis amata /ne: li estas amita/, li estis konata /ne: li estas konita/.

1.2 La verboj de NURA REZULTO /perdi, forgesi/. Ĉi tiuj verboj enhavas agon kun tre mallonga daŭro, preskau kun nenio, tial oni ricevas tuj la rezulton. Tre ofte oni rimarkas la agon nur post konstato de la rezulto /la ŝlosilo mankas, do ĝi estas perdita/. Iliaj prezenceaj participoj ne esprimas la daŭran

aspekton, sed oftan ripetadon de la rezulto /perdata ŝlosilo - oni perdas ĝin ofte; forgesata afero - oni forgesas ĝin ofte aŭ iom-post-iom/. Kelkaj verboj de ĉi tiu kategorio montras per prezenco participo provon aŭ klopodon pri la realigo de la ago /kaptante fiŝojn li post du horoj sukcesis kapti unu karpon/.

1.3 La verboj de DAŬRO KUN REZULTO /skribi, konstrui/. Ili montras agon, kiu daŭras certan tempon kaj restigas ian rezulton, ekzemple: post longa skribado restas letero, post longa konstruado restas domo. Ĉi tiuj verboj per la prezenco participo esprimas la daŭran aspekton /homo skribanta leteron, longe konstruata domo/, per la preterita participo la rezultan aspekton /homo skribinta leteron, jam konstruita domo/. La daŭra aspekto montras, ĉu la ago okazis aŭ ne /la letero estis skribata, ne estis skribata/, sed ne diras, ĉu la ago estis sukcese finita. La rezulta aspekto informas ĝuste pri tiu sukceso aŭ malsukceso /la letero estas skribita - oni sukcesis skribi ĝin ĝis la fino/. En la slavaj lingvoj ekzistas la t.n. verbaj aspektoj duopoj /psát - napsat/, el kiuj unu verbo montras la daŭran aspekton /psát/ kaj la alia la rezultan aspekton /napsat/. En Esperanto ekzistas por ambau aspektoj kutime nur unu verbo /skribi/, kiu laŭ situacio esprimas jen la daŭran aspekton, jen la rezultan. Tamen ankau en Esperanto estas kelkaj agoj esprimataj per similaj duopoj: peli /daŭro/, alpeli /rezulto/, porti - alporti, kuri - alkuri, veturi - alveturi, iri - veni, flugi - alflugi ks. Vidu la ekzemplon: Li pelis la bruton du horojn /daŭro/ kaj alpelis ĝin en la vilaĝon /rezulto/. La lasta verbo samtempe esprimas la finan aspekton, pri kiu ni ankoraŭ parolos kaj kiu povas esti ankau kaj rezulta kaj daŭra /li estis alpelanta la bruton - li jam estis proksimiganta al la celo/. Komparu: pelata bruto /oni ĝin nun pelas/, pelita bruto /ne plu pelata bruto/, alpelita bruto /ĝi jam estas en la celo/, alpelata bruto /ĝi ĝuste proksimiĝas al la celo/.

1.4 La verboj HIBRIDAJ /kovri, ilustr, okupi/. En Esperanto estas kelkaj verboj, kiuj havas du signifojn, el kiuj unu estas rezulta kaj la alia daŭra, ekzemple: kovri - 1. meti kovrilon /rezulto/, 2. kuŝi kovrante /daŭro/; ilustr - 1. desegni bildojn por libro /rezulto/, 2. esti en libro por ornamo /daŭro/; okupi - 1. preni en posedon /rezulto/, 2. teni en posedo /daŭro/. Oni povas diri, ke la patro kovris la plankon per tapiŝo kaj nun la tapiŝo kovras la plankon, do la planko estas kovrita per tapiŝo kaj samtempe kovrata de tapiŝo. Pentristo ilustris libron per bildoj kaj nun la bildoj ilustras la libron, do la libro estas ilustrita de la pentristo per bildoj kaj samtempe ilustrata de bildoj. La patro okupis la seĝon /eksidis, prenis ĝin en posedon/ kaj nun okupas ĝin /sidas sur ĝi, tenas ĝin en posedo/, do la seĝo estas okupita kaj samtempe okupata de la patro. "Okupata seĝo" el la vidpunkto daŭra estas seĝo, sur kiu iu sidas /tenas ĝin en posedo/, el la vidpunkto rezulta ĝi estas seĝo, sur kiun ĝuste nun iu eksidas /prenas ĝin en posedon/. Sed la lasta senco ne estas uzata. Tial "okupita seĝo" kaj "okupata seĝo" signifas la saman: seĝo, sur kiu iu sidas. Pli ofte estas uzata "okupita seĝo", kio estas nur simpla konstato, ke la seĝo ne estas libera, dum "okupata" akcentas, ke oni ankoraŭ ĉiam sidas sur la seĝo. En la aktiva voĉo estas la situacio mala: "homo okupanta seĝon" es-

tas simpla konstato, ke la homo sidas, dum "homo okupinta" seĝon akcentas, ke li jam trovis seĝon kaj eksidis. Komparu ankoraŭ du ekzemplojn: La patro estas kovrinta la plankon per tapiŝo, do la tapiŝo estas kovranta la plankon. La patro estas kovranta la plankon per tapiŝo - li ĝuste nun metas la tapiŝon.

2 Esperanto havas rimedojn por esprimi kvin suplementajn aspektojn:

2.1 La KOMENCA aspekto: la suno ekbrilis, mi eklegis la libron, mi sidiĝis sur seĝon, mi enamigiĝis al ŝi, ktp. La komenca aspekto estas kreata per EK- kaj -IG-, sed ne ĉiuj iliaj derivaĵoj montras la komencan aspekton: "ruliĝi, fulmo ekbrilis, pordo fermiĝis" ne estas komencigoj.

2.2 La FINA aspekto: finlegi libron, alpeli bruton, formanĝi panon, tralerni lernolibron, ellerni lingvon, satmangi fruktojn, tutpleniĝi aliĝilon ktp. La fina aspekto estas kreata per diversaj prefiksoidoj.

2.3 La RIPETA aspekto: relegi libron, rediri prelegon, revidi amikojn, reverkli romanon ktp. La ripeta aspekto signifas "fari ion ankoraŭfoje" kaj estas derivata per RE- /sed ne konfuzu ĝian signifon kun la signifo de "reen": redoni, reveni/.

2.4 La MOMENTA aspekto: fulmo ekbrilis, li ektermis, ekmoviĝu ktp. La momenta aspekto estas kreata per EK- same kiel la komenca.

2.5 La ADA aspekto: legadi librojn, sidadi en la parko, la koro batadis, fulmadi, tremadi ktp. La ada aspekto esprimas agon multfoje kaj ofte ripetatan: sidadi - ofte sidi, legadi - ofte legi, batadi - multfoje bati /koro/, ofte bati /patro filon/. Ĉi povas signifi ankau unu agon longe daŭrantan sen interrompo, sed en tiu senco oni preferas uzi la prezencan particon: ŝi longe sidadis apud li - 1. ŝi estis longe sidanta apud li /au nur: ŝi longe sidis apud li, sed ĉi tiu formo ne akcentas tiom la longecon de tempo/; 2. ŝi longe kaj ofte estis sidanta apud li. La praktiko nuntempe preferas la duan signifon. Tamen en substantiva formo -ADO signifas longan daŭron: sidado, legado, batado, fulmado, tremado. La participoj kun -AD- ne estas uzataj pro siaj pezeco kaj malbonsoneco: sidadanta /prefere: ofte sidanta/, legadata /ofte legata/.

La klasado de verboj laŭ aspektoj ne estas en Esperanto tiom strikta kiel en la slavaj lingvoj. La sama verbo en diversaj situacioj povas havi diferencajn aspektojn: la suno ekbrilis /komenca rezulto/, la fumo ekbrilis /momenta rezulto/, la suno estis ekbrilanta /komenca daŭro/, la fulmo estis ekbrilanta /momenta daŭro/, peli /nura daŭro/, forpeli /daŭro kun rezulto/ ktp.

M. Malovec

Ĉ U D E A Ŭ D A ?

Ni ricevis ampleksan leteron de s-ano Leon ZIMELS /Teatralnaja strato 6/4, 282 000 TERNOPOL, USSR/ pri tiu ĉi ofta problemo.

S-ano L. ZIMELS skribas:

Multestimataj samideanoj,

mi siatempe tralegis en STARTO /6/1980/ en artikolo ĈU ESPERANTO ESTAS FACILA LINGVO? rimarkon pri tio, ke post -ONOJ

oni ĉiam uzu DE, neniam DA. La konfirmo de tiu aserto mi opiniis la § 14 de la Ekzercoaro en Fundamento de Esperanto.

Kiam mi rimarkis ĉe multaj miaj kamaradoj analogajn erarojn, mi ĉiujn atentigis pri tio - ĉiuj facile konsentis. Nun unu mia kamarado oponas - li opinias, ke tiu regulo taugas ne ĉiam. Li komentas, ke oni povas diri DUONO DE BUTELO kaj DUONO DA BUTELO - en la unua kazo temas pri la butelo mem, pri la materia korpo de butelo, en la dua kazo temas pri la enhavo de la butelo. Li argumentas tiamaniere: post DUONO, same kiel post ekzemple GRUPO, estas uzataj DE-DA depende de konkretaj cirkonstancoj. Oni ne rajtas aserti dogme "NUR TIO AŬ TIO". Se temas pri ujo, tiam DUONO DE kaj DUONO DA estas absolute diversaj nocioj, kaj surbaze de dogmo anstataŭigi unu per la alia estus erare kaj erarige. Unu signifas fragmenton de la frakasita ujo, dum alia estas duonpleno da materialo /fluido, pulvoro, .../ en ujo. Ekzemplo: Li trinkis akvon el botelo. Kiam li eltrinkis duonon da botelo, la botelo krevis - duono de botelo restis en liaj manoj kaj duono de botelo falis sur la teron.

Mi petas vin bv. komenti tion kaj precizigi la regulon pri uzado DE-DA post -ONOJ.

Mi dankas al vi anticipe. Kun sincera estimo

Leon ZIMELS

Kaj detala respondo de s-ano Jiří KOŘÍNEK /Fučíkova str.69, CS-400 01 USTÍ NAD LABEM, ČSSR/:

Tre estimata samideano Zimels,

mi dankas por via letero de la 14-a k.m., kiu min ĝojigis per tio, ke ĝi atestas, ke nia STARTO estas multloke legata kaj ke samideanoj interesiĝas pri profunda lingvoscio kaj gramatikaj subtilaĵoj.

Vere la Ekzercoaro en Fundamento de Esperanto, la Plena Gramatiko de Esperanto en par. 261, la PIV sub "DA" kaj "ON" postulas antaŭ esprimo de substantivoj montrantaj per si mem precizan kvanton, do post onoj prepozicion DE. Tiu ĉi regulo povus esti event. atakata tial, ĉar ZAMENHOF iam, tre malofte, ĝin ne obeis, kiel cetera ankaŭ iujn aliajn, eble eĉ pro plumeraro. Tiel inter pluraj gustaj uzoj ankaŭ Zamenhofan frazon "DUM TRI KVARONOJ DA JARO" listas PIV sub "ON".

Sed ĝenerale nunaj lernolibroj postulas post esprimoj de ONO/J/ prepozicion DE. La deduktado de via oponenta kamarado baziĝas sur eraro. Ne gravas ĉu temas pri peco de la rompita botelo aŭ pri mezurkvanto, ambaŭkaze ĝuste estas DE. Ĉar tiu trinkinto ja ne trinkis kvanton da botelo, sed kvanton da akvo. Duono de botelo estas kvantindiko - komplete devus teksti DUONON DE BOTELO DA AKVO. Kompari kun grupo da soldatoj kaj grupo de soldatoj, aŭ bukedo da rozoj kaj bukedo de rozoj ne eblas. Ĉi tie temas pri io diferenca: pri kvantindiko kaj indiko de speco. Do ĝeneraraj estas jenaj frazoj: Li eltrinkis duonon DE botelo DA akvo. Li eltrinkis duonbotelon DA akvo. Li eltrinkis botelduonon DA akvo. Duono DE botelo forrompigis.

Ni rigardu scenon el vakera filmo: Kiam Ĝoŭ estis trinkinta duonon DE botelo DA brando la Sovaga Tom ekpafis kaj Ĝoŭ tenis en la mano duonon DE botelo ankoraŭ plenan DE brando. Li sen

POR VIA KOMFORTO UTILIGU
ALSENDAN SERVON !

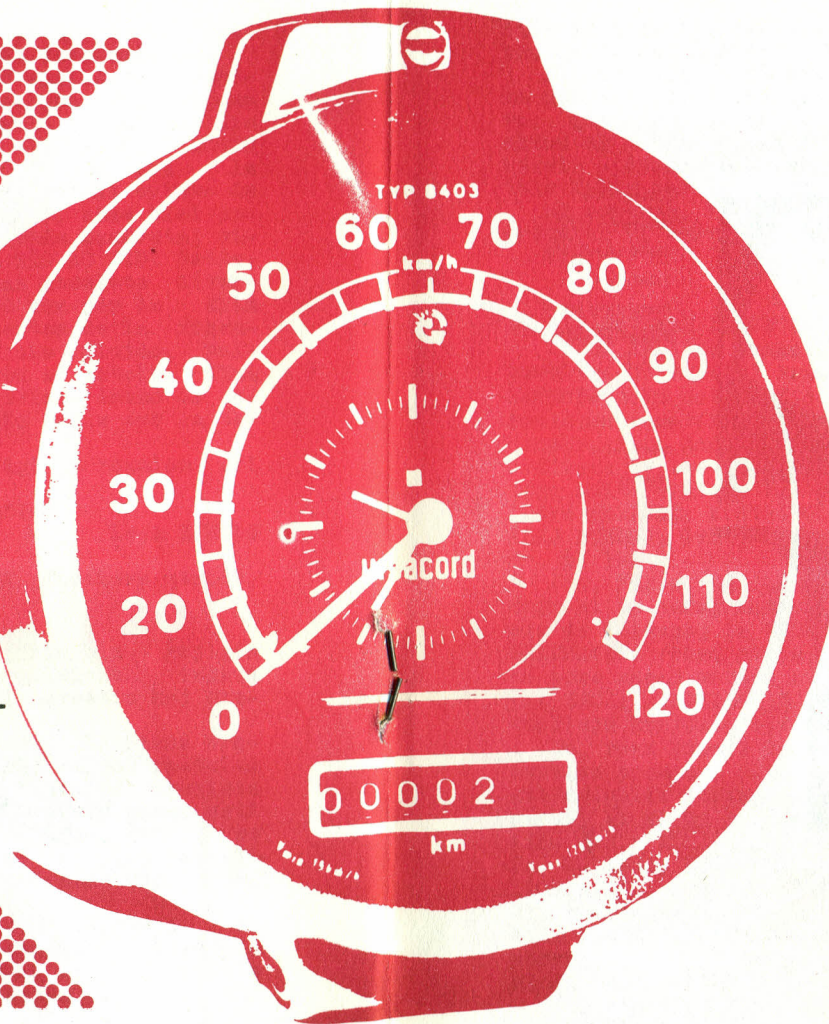
Dunaj
BRATISLAVA

ŘÁDKY O DĚČÍNSKÉM ZÁVODĚ VD MECHANIKA by bylo možné začít hádankou, kdybychom položili otázku, že zde opravují to, bez čeho se nesmí vydat na silnici žádný automobil s nosností nad 5 tun. Ale protože se v posledních letech velmi často hovoří o úsporném provozu nákladní dopravy na našich silnicích, asi by nebylo těžko takovou otázku zodpovědět.

Tachograf se v mnohém podobá hodinám. Mezi těmito přístroji je však zásadní rozdíl. Zatímco hodiny člověku slouží k informaci o čase, tachograf, jsme-li např. řidičem pětistuny, podává svědectví o nás - jak efektivně a hospodárně s vozidlem nakládáme. To však nic nemění na skutečnosti, že mezi sedmdesáti pracovníky závodu TACHOGRAFY VD MECHANIKA TEPLICE, kteří těmto přístrojům vdechují znovu život, je vedle mechaniků i několik hodinářů.

Opravami tachografů se v Děčíně zabývají už dvacet let, kapacitou celého závodu od roku 1972. Zájem o tuto službu výrazně vzrostl potom, co vstoupila v platnost vyhláška 32/1972, která ukládá vybavit těmito přístroji všechna vozidla, která mají vyšší nosnost než 5 tun. Od roku 1976 je závod smluvní opravnou tachografů firmy Messgerätewerk Erich Weinert v NDR, která je pověřena jejich výrobou v rámci RVHP. Do konce roku 1981 závod souběžně opravoval i tachografy tuzemské výroby, pro nedostatek náhradních dílů však musel od této činnosti upustit.

Opatření ke zhospodárnění silniční dopravy se promítla do vzrůstu zakázek v závodě TACHOGRAFY DĚČÍN. Zatímco v roce 1976 zde opravili 12,5 tisíce přístrojů, bylo jich loni už přes dvacet tisíc. Problémy s touto činností spojené vedly vedení družstva k operativnímu rozhodnutí přičlenit k závodu provozovnu mimo Děčín, kde se podařilo v krátké době vytvořit podmínky a zaučit pracovníky. Toto řešení se příznivě projevilo ve zkrácení dodacích lhůt oprav pro smluvní partnery na 1-3 měsíce a dokonce i k rozšíření kapacity na op-

CELOSTÁTNÍ SERVIS TACHOGRAFŮ NDR

PROVÁDÍ

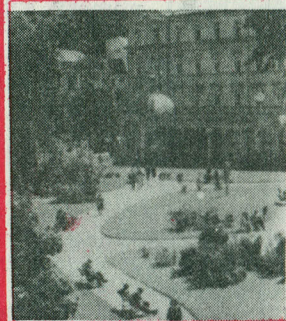
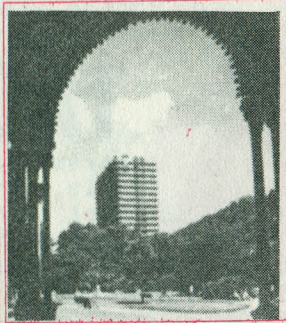
**MECHANIKA
TEPLICE**

**ZÁVOD TACHOGRAFY
JERONÝMOVA 7a
405 21 DĚČÍN**

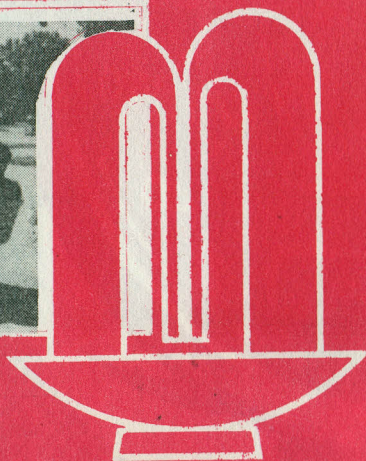
3

ravy tachografů firmy VDO z NSR, kterými jsou vybaveny naše vozy kamionové dopravy TIR, s čímž se počítá ještě v letošním roce.

Adresa závodu TACHOGRAFY VD MECHANIKA -
Vedení závodu a příjem zakázek :
D ě č í n IV, Jeronýmova 7/a, tel. 22813,
PSČ 405 21

Karlovy Vary
Jáchymov
Janské Lázně
Luhačovice
Františkovy Lázně
Teplíce v Čechách
Třebon
Teplíce nad Bečvou
Mariánské Lázně
Poděbrady
Jeseník

ŜLOSILO AL VIA SANO ĈEĤOSLOVAKAJ BANEJOJ

KURACRESTADOJN EN ĈEĤOSLOVAKAJ BANEJOJ CERTIGAS
KAJ PLUAJN INFORMOJN PRI UNUOPAJ BANEJOJ DONAS:

BALNEA, reprezentace československých lázní a zříděl,
Pařizská 11, 110 01 Praha 1, ĈSSR
Telex 122 215, Telefon 263 777

tiko de palpebro alpaŝis Tomon kaj jetverŝis la restintan kvan-
ton DA brando /aŭ de la brando/ en lian vizagon ...

Ja ofte oni ankau eraras pri prepozicio post PLENA. PLENA
ne estas kvantindiko, sed statindiko. Tial: glaso plena DE ak-
vo, plenglaso DA akvo. Do resume via frazo tekstu: Li trinkis
akvon el botelo. Kiam li eltrinkis duonon de botelo, la botelo
krevis - duono de botelo restis en liaj manoj kaj duono de bo-
telo falis sur la teron.

Mi esperas, ke tio klarigas la problemon. Mi estas ĉiam
preta al vi servi kaj salutas vin tre kore.

Via

Jiří KOŘÍNEK

DE KIE DEVENAS LA UNUOBLIGO DE DUOBLAJ KONSONANTOJ?

Plena Analiza Gramatiko de Esperanto asertas, ke sistema u-
nuobligo de duoblaj konsonantoj, kiu estas aparta karaktero de
la Esperanta ortografio, estas pruntita el rusa lingvo / Plena
Analiza Gramatiko, § 6 /. Tion ripetas ankau aliaj aŭtoroj. Ek-
zemple, d-ro André ALBAUT skribas: Eble el la rusa lingvo, kiu
ordinare evitas duoblajn konsonantojn, Zamenhof elektis kel-
kajn kulturvortojn kaj proprajn nomojn kun tiu apartaĵo / d-ro
André ALBAUT: KONTRIBUO AL LA ESPERANTA TOPONIMIKO, en AKADE-
MIAJ STUDIOJ, 1983, Esperanto Press, Bailieboro, Ontario, Kana-
do, p. 181 /.

Jes, fakte, la fonetiko de rusa lingvo malpermesas kombi-
nojn el du samaj konsonantoj, ekzemple SS, ZZ, NN k.s./Akade-
mio de Sciencoj de USSR, Instituto de rusa lingvo, RUSSKAJA
GRAMMATIKA /rusa gramatiko/, Moskvo, 1982, p. 43, 44/. Sed eĉ
en pure rusaj vortoj ne malofte aperas duoblaj literoj, ekzem-
ple SSORA, RAZZADORITJ, LUNNAJA. En tiaj okazoj oni prononcas
duoblajn konsonantojn kiel longajn: Ŝ, Ź, Ĥ.

Do, rusa lingvo ne unuobligas duoblajn konsonantojn, ĝi nur
devigas prononci ilin alimaniere ol unuoblajn. Krome, rusa lin-
gvo asimilis multajn internaciajn vortojn kun duoblaj konso-
nantoj el aliaj europaj lingvoj, kaj ĝi tamen ne unuobligis il-
lin. Ekz.: ALLIGATOR, ALLOTROPIJA, DISSERTACIJA, KASSA, KASSE-
TA, KOLLEGA, KOLLEKTIV, KOMISIJA, KOMMUNIST, KORROZIJA, META-
LLOGRAFIJA, MISSIJA, TERRAKOTA, TERRITORIJA. En ĉi tiuj vortoj
oni prononcas duoblajn konsonantojn kiel longajn sonojn. Nur
kiam duoblaj konsonantoj troviĝas fine de la vorto, oni pro-
noncas ilin kiel unuoblajn, ekz. en la vortoj BERILL, KOMPRO-
MISS, KORALL, KRISTALL.

Kaj nun ni komparu la samajn vortojn el pola lingvo: ALIGA-
TOR, ALOTROPJA, DYSERTACJA, KASA, KASETA, KOLEGA, KOLEKTYW, KO-
MISJA, KOMUNISTO, KOROZJA, METALOGRAFIA, MISJA, TERAKOTA, TE-
RASA, TERYTORIUM; BERYL, KOMPROMIS, KORAL, KRYSZTAL / Bolŝoj
polsko-ruskiĵ slovarj, Moskvo - Varsovio, 1980 /.

Kiel ni vidas, pola lingvo senceremonie elĵetas superfluaĵojn
literojn el asimilitaj fremdaj vortoj. Kiel ortografie, tiel
ankau fonetike, tiuj ĉi vortoj en du komparataj lingvoj dife-
renças inter si. Fakte, nur pri POLA lingvo oni rajtas aserti,
ke ĝi UNUOBLIGAS DUOBLAJN KONSONANTOJN, ĉar nur en ĝi oni ilin
SKRIBAS KAJ PRONONCAS kiel unuoblajn. Nu, ekzistas ankau aliaj
lingvoj kun la sama emo /ekzemple la ukraina, ĉeĥa/, sed rila-

te al Zamenhof ni devas unuavice konsideri la polan.

Do, la konkludo: la unuobliga de duoblaj konsonantoj estis pruntita ne el rusa lingvo, sed el la pola.

Vladimir Gakalenko,
Tiflvin, USSR.

el fervojista movado

LA KINEJO EN TRAJNO

Argentinaj fervojoj establis du novajn luksajn trajnojn, en kiuj oni proponas al pasaĝeroj viziton de la vagono, en kiu oni eblas vidi filmojn. Unu rapidtrajno nomiĝas INDEPENDENCIA kaj ĝi trafikis dufoje semajne sur 1157 km longa fervojlinio Buenos Aires - Tucuman; la vojaĝo daŭras 17 horojn kaj duonon. Alia rapidtrajno nomiĝas LIBERDADOR kaj ankau ĝi trafikis dufoje semajne el Buenos Aires al Mendoza. La veturtempo estas 16 horojn kaj 35 minutojn.

LA MAGNETA PENDLINIO

Evoluo de la fervoja trafiko gvidas al altigado de transportkapacito kaj rapidecoj. Tio devigas serĉi novajn teknikajn projektojn. La firmao SIEMENS eluzis siajn longjarajn spertojn en elektronika fako kaj kunlabore kun aliaj evoluis novajn elektrokomponentojn - la superkonduktajn magnetojn, kiuj anstataŭas radojn kaj ebligas superpendon de vagonaro super konduktlamentejoj en alteco dek ĝis dek kvin centimetrojn. Oni supozas, ke rapideco de tia trajno estos ĝis 500 km en horo.

LA FURIOZIGINTA TRAJNO

Pli ol cent kilometrojn traveturis en Bangladeŝo ŝarĝtrajno sen lokomotivestro ol oni sukcesis haltigi ĝin helpe de alia lokomotivo. La oficoj ne kapablis ekspliki, kiel tio estis ebla, ke la trajno memvole ekveturis kaj dum preskaŭ tri horoj veturis per proksimuma rapideco 40 km en horo. Trafiklaborantoj en diversaj fervojstacioj rapide preparis liberajn trakojn por traveturo de la trajno.

LA KAJUTLINIO EN BIRMINGHAM

En 1984 oni ektrafikos sur 600 metrojn longa kajutlinio, kiu en Birmingham kunligos flughavenon kun fervoja stacidomo. La menciitan distancon trakuros la veturilo, apartigita de la veturlinio per efiko de magnetfortoj dum 90 sekundoj. Oni antaŭvidas transporton de 760 pasaĝerojn en horo en ĉiu direkto.

KION NI SCIAS PRI METROO

La unua metroo estis konstruita antaŭ 120 jaroj en Londono kaj oni nomis ĝin UNDERGROUND. Poste oni konstruis subteran fervojon en Chicago kaj Glasgow. Sur europa kontinento oni konstruis la unuan subteran fervojon en Hungario en 1896. Kvar ja-

rojn poste ekfunkciis la subtera fervojo en Parizo. Parizanoj ankau komencis nomi sian subteran fervojon METROO. Metroo estas fakte mallongigo de la vorto métropolitain, kio signifas ĉefurbo.

Kvankam tiu ĉi termino estis tute nepreciza, oni vaste akceptis ĝin en la tuta mondo. En la jaro 1931 oni konstruis metron en Moskvo kaj poste venis vico de aliaj socialismaj landoj.

Kompilis J. Tomášek

el leterkesto

Estimataj kaj karaj gesinjoroj,

kun ĝojo mi ricevis de vi la senditajn revuetojn STARTO. Ĝi similas al nia Budapeŝta Informilo, kiun vi tute certe konas. Tamen mi povas kaj en la estonteco povos legi en ĝi pri tiaj aferoj, kiuj en nia revueto ne aperas. La abonprezo de via revuo por unu jaro estas vere ne multekosta kaj STARTO estas bonaspekta.

Ankoraŭ en tiu ĉi monato mi abonos vian revuon kaj eĉ persone ne konante - nur laŭ artikoloj, ĉefe gramatikaj - mi estime salutas sinjoron Jiří Kofínek.

Estime salutas vin
István FEHÉR
Budapeŝto

Mr F. Buckley

RADIO POLONIA, E-REDAKCIO, VARSOVIO, POLLANDO.

Estimataj, ni havas por vi nian novan program - informilon pri la 6 ĉiutagaj elsendoj de RADIO POLONIA. Ni atentigas vin pri diversaj novaj programeroj, ekz. pri la dimanĉa rubriko por komencantoj. Ĉi-foje

Veterana esperantisto, Frank BUCKLEY, angla advokato, jubileas sian sepdekan jarfeston per rondvojaĝo al grupoj kaj kunvenoj multelandaĵe donante sian lumbildan kaj magnetofonan prezentadon KVINDEK JAROJN DE LABORO POR ESPERANTO.

Grupoj kaj societoj kiuj deziras viziton de s-ano Frank

en la program-informilo ni publikigos krome nian konsilaron KIEL AŬSKULTI PLI BONE? Ni esperas, ke la konsiloj helpas la akceptadon de niaj elsendoj kaj pro tio ni tute aparte rekomendas nian plej novan program-informilon al ĉiuj esperantistoj, kiuj interesiĝus pri la utiligo de E-o en radioinformado kaj pri la apliko de la E-lingvaj elsendoj por la profundigado de sia lingvokono.

Al ĉiuj, kiuj skribos al ni kaj deziros ricevi la menciitan program-informilon, ni tuj sendos ĝin senpage. Nia adre-

RONDETA VIVO

H A V Í Ř O V

La 15-an de decembro 1983 s-ano Vlado SLÁDEČEK prelegis pri siaj partoprenoj ĉe la turismaj arangoj en Slovakio, prezentis diapozitivojn, reproduktis kantojn. La ĉeestantojn kantigis kaj rakontis interesajojn pri sia esperantista vivo.

/A.St./

M N I C H O V O H R A D I Š - T Ě

La klubo regule kunvenadis dum la lerneja jaro ĉiusemajne /ĵaŭde 17,30 - 19,00 h./. En majo 1983 la klubo aranĝis lingvan seminarion /6 lektoj, 109 partoprenintoj, pli parte la frekventintoj de la korespondaj kursoj/. Celo: paroligi la komencantojn, ebligi kontakton, aceton de esperabtaĵoj, persona interkonatigo.

La klubo cirkulero VERDA

so: RADIO POLONIA, E-redakcio, VARSOVIO, Pollando.

Samtempe ni sendos al vi la regularon de nia plej nova konkurso, kiu ĉi-foje estas dediĉita al muzika temo. La internacia karaktero de la muziko bele kongruas kun la internacieco de E-o kaj ni ne dubas, ke multaj personoj partoprenos nian konkurson, tiom pli, ke en la pasinteco jam pli ol 20 diverslandaj esperantistoj gajnis la konkursan ĉefpremion en la formo de rondvojaĝo tra Pollando.

Kun sincera saluto

ESTRO DE LA REDAKCIO
Andrzej PETTYN

FAMILIO estis eldonita /1 700 ekzempleroj-eldonkvanto, 4 foje jare/. La cirkulero havis edukkan karakteron. Oni aperigis multajn kontribuajojn de komencantaj aŭtoroj.

Ů S T Í N A D L A B E M

Kvar E-kursoj, dek monatkunvenoj, Zamenhof-vespero sub artisma gvido de M. SMYČKA, migra ekspozicio HIROŠIMA - NAGASAKI, ses informartikoloj en la ĵurnalo PRŮBOJ, diskuta letero al prof. SKÁČEL al ties libro JARO 2000 - LINGVO KIEL PONTO KAJ ABISMO, tri pactemaj poemoj en STARTO kaj sep poemoj en FONTO /Brazilo/ kaj unu en BUDAPEŠTA INFORMILO /Hungario/ far Jiří KORIŇEK, kreado kaj dissendado de grafike alt-nivelaj kunveninvitiloj /geedzoj SOLG/ - tio estas nur kelke da informoj pri eminentega laboro de gesamideanoj en ĉi tiu klubo. Bedaŭrinde ne eblas aperigi tutan unupaĝan raporton pri ilia E-ĝado. Ni ĉiuj dankas kaj aplaudas.

-křz-

KRONIKO

KONATA PERSONO EN NIA ESPERANTO-MOVADO S-ANO PAVEL SIT-
TAUER EL ESPERANTO-KLUBO EN
TŘEBÍČ, ORGANIZANTO DE SOMERAJ
ESPERANTO-TENDAROJ EN LANČOV,
ĜISVIVIS LA 4.1.1984 RONDAN
VIVO-DATON - 50 JAROJN. NI KORE
GRATULAS AL LI KAJ DEZIRAS
MULTE DA SANO!

LA SAMAN GRATULON NI ADRESAS
AL NIA KARA S-ANO DRAHOMÍR
KOČVARA, KONATA GVIDANTO DE
PORPACA MOVADO EN NIA LANDO
KAJ EN EKSTERLANDO. LI ĜISVIVIS
LA 29.1.1984 55 JAROJN. KIEL
TIU VIVO KURAS, KNABOJ!

Redaktoro de STARTO

Ni gratulas al Olga SIT-
TAUEROVÁ kaj Stanislav LACINA
kiuj geedziĝis 3. 12.1983.
Ĝion bonan por komuna vojo!

La 16-an de januaro 1984 ĝisvivis la okdekona la membro
de E-klubo en ŠUMPERK s-ano Fr.
K U D R el KUNČICE POD KRÁL-
LICKÝM SMĚŽNÍKEM. Li esperan-
tigis antaŭ 60 jaroj. Ĝis nun
li estas fervora Esperantisto.
Okaze de lia jubileo li estis
premiita de Nordmoravia Espe-
rantista departementa komitato
de ĈEA diplomo por la laboro
en Esperanto-movado. Ni gratu-
las!

-OM-

Ota DIBELKA, el Skalice
u České Lípy, mortis 4. 1.1984
en la aĝo 87 jaroj. Li estis
membro de nia asocio.

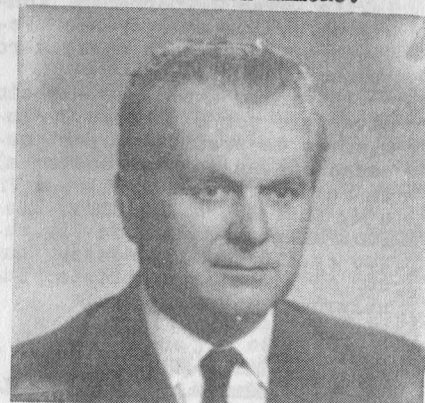
Forpasis en Vimperk nia aktiva membrino Dagmar BLÁHOVÁ.
Post longa kaj grava malsano ŝi mortis 15.1.1984 en la aĝo 31 jaroj.

Honoron al ilia memoro!

Josef HANZELKA naskiĝis la 10.2.1908. Li esperantigis en 1927 kaj jam dum sia soldatservo instruis E-on al soldatoj. Poste li studis mezgradan ministan lernejon, fariĝis skipestro kaj ankaŭ plenumis instruistan ekzamenon pri Esperanto. Gvidis kursojn en Radvanice. Li estis tie komitatano de E-societo NOVA VIVO, fondita en 1933. Dum la milito li transloĝiĝis al Ostrava - Kunčický kaj post la milito fondis tie E-grupon. Longjare li lektoris korespondajn kursojn, zorgis pri gemeliĝo de esperantistoj en Vítkovice kun la volgogradaĵk-doj. Membro de ĈEA depost la fondiĝo, ĉe kongresoj reprezentanto kaj dum la lastaj jaroj de sia vivo honora komitatano de la grupo.

Li mortis 1.6.1983. La movado perdis en li tre simpatian kaj ŝatatan personon.

HONORON AL LIA MEMORO!

INFORMOJ EL SEKRETARIEJO

FUNDACION ESPERANTO, ZARAGOZA
Internacia Literatura Kon-
kurso FUNDACION ESPERANTO in-
formis nin pri la VERDIKTO
jene:

La adicio de la poentoj res-
pektivaj /la 10.12.1983/ rezul-
tigis:

1/ 30 poentojn al la konkursa-
jo OSCAR KAJ LA MEVO, sub-
skribita de ARALAR / aŭtoro
Ana María RANERO, Salamanca,
Hispanio/, al kiu estas al-
jugita la premio JUAN MI-
GUEL PIQUERO, kaj

2/ 29 poentojn al la konkursa-
jo KIEL ĈIUJ KATETOJ, sub-
skribita de NODETO / aŭtoro
Agnieszka USAKIEWICZ, War-
szawa, Pollando/, al kiu es-
tas aljugita la subpremio
JUAN MIGUEL PIQUERO.

La Patronaro dankas al la
partoprenintoj pro ilia entu-
ziasma klopodo vivi Esperan-
ton per siaj verkoj.

ITALA ESPERANTO FEDERACIO

La 54-a Itala Kongreso de
Esperanto, okazinta en ALGHE-
RO, Sardinio, oktobron 1983, e-
lektis novan 21-personan Kon-
silion de Itala Esperanto Fe-
deracio. Prezidanto estas d-ro
Renato CORSETTI.

IEF ankau atentigas, ke ĉiu
materialo por L'ESPERANTO /in-
kluzive de presitaĵoj por re-
cenzo/ devas esti adresata al
la redaktoro Aldo de 'GIORGI, Vi-
a M. Anzi 19, 22100 COMO, Ita-
lio. Malnova adreso de la re-
vuo /p.k.210, PISA/ estas nun
nur de Itala Esperantista Ju-
nularo.

INTERESAĴOJ EL RUMANIO

En la almanako FLACĂRA / La

Flamo/ aperis la artikolo de
d-ro Prof. Ignat Florian BOCI-
ORT: Esperanto sau dreptul u-
nei idei la adevăr și demnita-
te /E-o au la rajto de unu i-
deo je vero kaj digno/.

La sama aŭtoro subskribas
du novajn librojn: Mic manual
de esperanto /Malgranda Espe-
ranta lernolibro/ kaj Antolo-
gie de texte /Antologio de Es-
perant- kaj ruman-lingvaj tek-
stoj/.

Ekde ĉi jare la revuo NAPO-
CA UNIVERSITARA /La universita-
to Napoka/ el CLUJ-NAPOCA el-
donas denove lecionojn de Es-
peranto sub la gvidado de s-ro
Adrian CRENGĂNIȘ.

Ĉi jare aperis la dua nume-
ro de la turisma revuo FERIOJ
EN RUMANIO eldonita de Minis-
terio de Turismo en kunlaboro
kun Esperanto-klubo el BUKU-
REȘTO.

La semajna gazeto MAGAZIN
/La Magazeno/ aperigis artikolo-
n pri Esperanto kaj la turis-
ma revuo ROMANIA PITOREASCA
/La Pitoreska Rumanio/ aperi-
gis noticon pri la UK en BUDA-
PEȘTO en sia 9-a n-ro 1983.

Kun la helpo de anoj de Lo-
ka Esperanto-klubo el CLUJ-NA-
POCA, la Distrikta Biblioteko
de la urbo kompletigis sian E-
fonduson kun novaj Esperantaj
eldonaĵoj.

Ionel-Jeanell ONET

BRAVA SOLDATO ŜVEJK KAJ ...

filatelio? Ĉu io nova? Certe
estas novaĵo almenaŭ esperan-
te agado tiudirekte. Kion ne-
kapablis ĉeĥaj filatelistoj-
esperantistoj, tion faris GDR-
ano kaj esperantisto Dr. Bro-
sche. Vidu supe koverton kun
tiu temo kaj ŝtampoj. Nia se-

kreteariego mendis por vi mal-
grandan kvanton de tiuj kov-
ertoj. Prezo por 1 ekz. estas 4
kronoj. Aldonu 1 Kĉs por sen-
dokostoj. Ĝblas pagi per ne-
ŝtampitaj ĉeĥoslovakaj PM aŭ
ankau per irp-kuponoj. 1 res-
pondkuponon por 1 koverto!
Aldonu 1 rpk por sendokostoj.

FILATELISTOJ, ATENTU!

Kiu interesiĝas pri la eks-
terlandaj PM kun kovertoj, skri-
bu al nia asocio. Ni ofertas
al vi 30 ekz. de la PM sur di-
versaj kovertoj por Kĉs 15,--
/inkluzive sendokostojn/. Mendi
kaj pagi vi povas ĉe nia sek-
retariejo pere de nestampitaj
ĉeĥoslovakaj PM en la sumo su-
pre notita.

KONSTANTA INTERNACIA E-LERNEJO EN BYDGOSZCZ KAJ TORUŔ

En STARTO n-ro 6/1983 ni
skribis pri KIEL - Konstanta
Internacia Esperanto - Lernejo
en BYDGOSZCZ kaj TORUŔ en Pol-
lando. Ni ankau publikigis du
supervidojn de la E-agadoj en
la 1984-a jaro.

Ni sciigas nun al vi:
semajna E-kurso en la Konstan-
ta E-lernejo en Bydgoszcz kaj
Toruń kostas Kĉs 790,-- senre-
spekte terminojn;
alia varianto de la Konstanta
E-lernejo en Bydgoszcz - kvin-
tagaj kursoj /de lundo ĝis ven-
dredo/ kostos nur Kĉs 570,--.

Bv. sendi viajn postulojn
kaj adekvatan monsumon tuj al

nia asocio. Ni certigos al vi
la restadon en Pollando.

KNIHY PRO VÁS A VAŠE DĚTI

1/ Přiznivci sportu si ještě
pamatují na úspěšnou publi-
kaci základních hmatů se-
beobraný, kterou v esperan-
tu připravili naši členové
a přední odborníci v tomto
oboru, tak zvané české školy,
pod názvem LA TRANSDOR-
SOJETOJ - přehozy přes zá-
da. Autoři Ing. NOVÁK, Ing.
ŠPIČKA a Dr. HNIK, podnikli
úspěchem zminěné knižky, na-
psali další s názvem SINDE-
FENDOLOGIAJ STUDIOJ. O zaji-
mavém oboru lidské činnosti
i o nových esp.termínech se
dozvíte na 94 str. publika-
ce formátu A5. Cena Kĉs 20,--.

2/ Opět lze v našem sekreta-
riátě objednat knihu z MLR
určenou k výuce dětí. Jsou
to dva díly s názvem ESPE-
RANTO INTERNACIA I. a II. od
Dr. Istvána SZERDAHELYI. Ce-
na za oba díly je Kĉs 50,--.

3/ Ty, kteří dostávají STARTO
prvňe do rukou, znovu upo-
zornujeme, že nedávno vyšla
velmi zajímavá kniha o es-
perantském hnutí a to od
jeho vzniku, až do konce se-
desátých let, tj. do vzniku
našeho svazu. Jde o publika-
ci s dosud neuveřejněnými ú-
daji. Rukopis Dr. Stanislava
KAMARÝTA: HISTORIO DE LA
ESPERANTO-MOVADO EN ĈEĤO-
SLOVAKIO čekal na své vydá-
ní přes 25 let. Publikace
má 256 stran formátu A5, ce-
na Kĉs 42,--. Neměla by chy-
bět ve Vaší knihovně. A je
to bezesporu i vhodný dárek
do zahraničí.

4/ Poslední v řadě naší nabíd-
ky je naše učebnice pro dě-
ti s pracovními texty, urče-
ná dětem již od třetí tří-
dy ZŠ. Učebnice je vhodně
doplňena kresbami. Má název

ESPERANTO I a to signifas, ke
brzo vyjde druhý díl. Už je
vytištěn a v době expedice
tohoto čísla **STARTA** by měl
být na skladě. Cena **ESPE-**
RANTO I je Kčs 14.--, dru-
hý díl bude stát Kčs 15.--.

Všechny zmíněné tituly si
můžete objednat na korespon-
denčním listku, který je vlo-
žen uprostřed časopisu vedle
evidenčního štítku.

-aš-

RESUMO: oferto de novaj E-lib-
roj kaj lernolibroj por
la lerneja junularo.

DANKON!

Nia redakcio kaj sekretario
de asocio ricevis dum la jar-
ŝanĝo kelke da centoj de gra-
tuloj en kiuj vi esprimis si-
ajn bondezirojn. Ĉar ne eblas
persone danki al ĉiuj - ekzem-
ple ĉi tiu n-ro de **STARTO** ne
povas aperi - ni dankas nun al
ĉiuj kaj same deziras al vi
multon da sano, feliĉon, vivon
en paco kaj sukcesan porespe-
rantan laboron.

KONKURSO DE INTERNACIA ASOCIO MONDA TURISMO

Se vi skribos pri ĉiuj sube
notitaj tri temoj minimume unu
tajpitan folion /aparte/ kaj
sendas ĝin al la vicprezidanto
de **MONDA TURISMO** s-ino Eliza-
beta PALLÓS, Ybl. Miklós u. 9,
1/2, H - 7633 PÉCS, Hungario,
ĝis la 30-a de septembro 1984
vi povas gajni senpagan parto-
prenon en iu de subaj E-aran-
goj okazantaj en la jaro 1985.
TEMOJ:

- 1/ priskribu vian agadon en la
Esperanto-turismo;
- 2/ kiujn opiniojn vi havas pri
E-aranĝoj kaj kiujn eventu-
alajn plibonigojn vi propo-
nas?

- 3/ kiajn novajn kaj interesajn
traĵtojn pri kulturo de al-
lia popolo aŭ socio vi tro-
vis pere de E-turismo?
kiujn proponojn eventuale
vi havas koncerne interŝan-
ĝon de kulturaĵoj pere de
Esperanto-turismo?

La estraro de **MONDA TURIS-**
MO pritraktos la konkursaĵojn
kaj aljuĝos la premiojn dum la
10-a Internacia Foiro de Espe-
ranto-Turismo okazonta en Byd-
goszcz-Varsovio /Pollando/ de
la 21-a ĝis la 28-a de oktobro
1984.

PREMIOJ: unusemajnaj restadoj
en **SVEDIO**, **FINNLANDO**, **TURKIO**,
BENELUKSO, partoprenoj en la
14-a Vintra E-Perio en **BUDA-**
PEŬTO /H/, semajno de Interna-
cia Amikeco 1985 en **PÉCS** /H/,
ZAMENHOF Internacia Pacmarŝo
1985 en **VERŬCEMAROS** /H/, 10-aj
Tagoj de **BYDGOSZCZ** /PL/, 18-a
Internacia Renkonto Naturamika
en **ABALIGET** /H/, **TUSE** - turis-
ma semajno en Slovaka Paradizo
/CS/, Internacia E-kursejo en
PISANICA /BG/ kaj Internacia Fo-
iro de E-Turismo /PL/.

Ĉiu konkursinto estos kon-
siderata kiel aktivulo de **MON-**
DA TURISMO kaj regule ricevos
Turisman Kalendaron kaj ĉiujn
eldonaĵojn de MT.

Estraro de **MONDA TURISMO**

52-A INTERNACIA KONGRESO DE BLINDAJ ESPERANTISTOJ

La kongreso okazos en **PISA-**
TIRRENIA /Italujo/ de la 21-a
ĝis 30-a de junio 1984. Kores-
pondaĵojn brajlaajn sendu al:
Daniela BOTTEGONI, via Rismon-
do 1, I - 60123 ANCONA /Ita-
lujo/ kaj nigreskribajn al Mi-
chaela LIPARI, via Tivaroni 5,
I - 00143 ROMA /Italujo/.

Jen provizora programo:

- 1/ Kongrestemo: LA BLINDA VI-
RINO EN LA NUNTEMPA SOCIO.

Enkonduko de d-rino V. de
FILIPPO. Seminario.

- 2/ Ĝenerala kunveno de **L I B E**
/du kunsidoj/.

- 3/ D-ro R. KERVIN, prezidanto
de **UIC** /Itala Blindul - Unu-
igo/: LA NEVIDANTOJ EN HO-
DIAŬA ITALUJO.

KIUJ PARTOPRENIS NE BEDAŬRAS,
ĈAR SKITAGOJ ESTIS PLENAJ DE BŬ-
NA SPORTO, AMUZO, INTERESAJ
KAJ VALORAJ PRELEGOJ. NU KAJ
VESPERE REGIS AMATORA DISKO-
TEKO, ĈU VI INTENCAS ESTONTE
ANKAŬ PARTOPRENI? ANONCU, DO,
JAM NUN ĈE NI !!

- veŝm -

JUBILEOJ DE LA ĈEĤA ESPERANTO-MOVADO:

1904	Komenco de la Esperanto-kursoj por blinduloj en Prago /Instituto de Klár - 80 j./
1909	La unua ĉeĥa Esperanto-kongreso en Prago /75 j./
1914	Inaŭguro de la unua memorskulpturo de Esperanto en la mondo /Františkovy Lázně - 70 j./
1949	Alvoko de la ĉeĥa ministro por informado Václav Kopecký por kunlaboro de la Klerigaj Konsilantaroj kun la Esperanto-movado /35 j./
27.01.1884	Julie ŠUPICHOVA, pionirino kaj pedagogino, honora membrino de ŬEA /100 j. de la naskigo/
31.01.1849	Božena ŠTUDNICKOVÁ, pionirino, prezidantino de unua ĉeĥa virina E-organizo, poetino /135 j. de la naskigo/
02.03.1884	Hynek Karel BOUŠKA, kunfondinto de la Klubo en Prago, red. de "Bohema Esperantisto" /100 j. de la naskigo/
16.04.1904	prof. Josef KOŽENÝ, ĉeĥa verkisto kaj Esperanto-gramatikisto /80 j. de la naskigo/
16.05.1884	Eduard KÜHNEL, ĉeĥa Esperanto-pioniro /100 j. de la naskigo/
17.06.1909	Karel HŬGER, ĉeĥa aktoro, nacia artisto, kunlaboranto de la "Verda Stacio" /75 j. de la naskigo/
19.08.1904	František OMELKA, sukcesa originala verkisto /80 j. de la naskigo/
26.09.1894	Theodor KILIAN, elstara ĉeĥa verkisto kaj pedagogo, aŭtoro de la lernolibroj /90 j. de la naskigo/

- 09.10.1899 Ľudovít IZÁK, elstara slovaka esperantisto, publicisto kaj instruisto /85 j. de la naskigo/
 26.10.1964 Rudolf HROMADA, ĉeĥa vortaristo kaj redaktoro /20 j. de la forpaso/
 12.11.1864 Stanislav SCHULHOF, ĉeĥa Esperanto-poeto /120 j. de la naskigo/
 01.12.1904 Josef VONDROUSEK, ĉeĥa Esperanto-verkisto kaj tradukisto /80 j. de la naskigo/

MAGNETOFONA PRUNTOSERVO

Daŭrigo

- 9/ La liston de la temoj kun indiko de la mg-speco /bobeno, kazedo/ kaj tieslongoj eldonas Komisiono de ĈEA por presoj kaj informado; la novaj titoloj estas de temp'al tempo publikigataj pere de STARTO kaj "Informoj". Sur karto de ĉiu bendo la gvidanto registras movon de la elpruntoj /la mendintojn, la datojn de la pruntoj kaj resendojn/. Pri la nombro de la elpruntoj li sendas al la komisionestro de temp'al tempo la raportojn.
- 10/ Lokaj grupoj aŭ unuopaj membroj de ĈEA mem povas plilarĝigi kaj kompletigi la fonotekon de ĈEA kontraŭ repago de efektivaj kaj registritaj elspezoj.

Josef Filip, Jaroslav Klement,
gvidanto de la mg-pruntoservo komisionestro

FUNDAMENTA FONOTEKO DE ĈEA

Registra N-o:	Temo:	Longo:
1	Nuna stato de rilatoj inter UEA UNESCO kaj E-movado /Corsetti, 1981/	60 min. /30+30 min./
2	Kontraŭfaŝista batalo de bulgaraj esperantistoj /Vojanov, 1981/ Latinidaj elementoj en planlingvoj /V. Barandovská/	30+1 min. 28 min.
3	Sovetaj spertoj pri propagando pere de literaturo /Samodaj, 1981/	30+15 min.
4	Rilatoj inter nacio, lingvo kaj kulturo /Jermář, 1980/	60 min.
5	Esperanto-lingvo en la mondlite- raturo /Jaki, 1967/ Andrzej Tomecki kantas	25 min. 15 min.
6	Internacia lingva situacio kaj eblecoj de la raciigoj /Bokarev, 1967/	60 min.
7	Konfronta komparo de Esperanto al la etnolingvoj /D. Blanke/	60 min.

- 8 Historio de Centro de Esploro kaj Dokumentado /Lapenna, 1973/ 30+25 min.
- 9 A. Seghert: La ekskurso de la mortintaj knabinoj /monologo de Eva Seemanová, 1978/ 30+25 min.
- Teknikaj vortoj en Esperanto /Fritsch, 1978/ 25 min.
- 10 ISAE - apliko de Esperanto nuntempe kaj perspektivo /Kavka, 1978/ 5+30 min.
- Jadwiga Gibczyńska: "Madame Marie Curie" /monologo de J. Gibczyńska/ 30+15 min.

Atentigo: La numeroj 2 kaj 5 enhavas du; n-ro 10 enhavas tri titolojn. Mendu senescepte ĉe: Josef Filip, Nádraží 146, CS-768 11 Chropyně. Skribe mendu ĉiam numeron kaj titolon.

BIBLIOGRAFIA SERVO DE ESPERANTO

STARTO startas novan servon por la legantaro. Kvankam la bibliografia listo ne povas anstataŭigi legadon de Esperantaj gazetoj kaj ĵurnaloj, oni eble iam kontentiĝos kun la kopio de bezonata artikolo. Tiam turnigu al estro de la servo: PhDr Petr CHALOUPKA, Stínadla 1064, CS - 584 01 LEDEČ NAD SÁZAVOU, Ĉeĥoslovakio.

La aŭtoroj publikantaj en la Esperantaj presadoj havas eblecon aboni individuan bibliografian liston, same se temos pri ili.

Kompleteco de la listo ne garantita, ĉar tute dependas je kompleteco de ricevataj jarkolektoj kaj krome, oni kompilados nur selekte pro mankoloko.

La servo estas SENPAGA, nur kopikostoj /Kôso 3,-- aŭ 1 IRKP por du paĝoj/ kaj sendkostoj estas demandotaj.

1-a serio: ESPERANTOLOGIO:

- 0001 ALARIKO: PLEDO POR ĈI. Brita Esp., 78, 1983, /1/, p. 210.
Kritiko de maluzo. Rekomendoj uzi pronomon kiel singularan formon de la dua persona nomo.
- 0002 AULD, W.: PRI LA NATURO DE ESPERANTO. El Pop. Ĉin., 1983, 8, p. 9-11, 9, p. 6-8.
- 0003 BORČIĆ, L.: PAROLU ESPERANTON ESPERANTECE. Voĉo, 10, 1983, 4, p. 16-17. Komenci kaj fini estas transitivaj verboj, skribi ne estas senpersona verbo.
- 0004 FENYVESI, E.: MALFERMITA LETERO PRI PROZA TRADUKADO. Hung. vivo, 23, 1983, 2, p. 75. Metodikaj rimarkoj pri tradukado; konkretaj postuloj por tradukistoj.
- 0005 GOLDEN, B.: LA HISTORIO DE LA PRONOMO ĈI EN ESPERANTO. Brita Esp., 79, 1983, /2/, p. 233-234.
- 0006 GOLDEN, B.: LA MISUZO DE "SERVI". Voĉo, 10, 1983, 3, p. 14, 1 bd.

- 0007 GOLDEN, B.: LIGITA VORTORDO: LA EKZEMPLO DE "ANKAŬ". Heroldo de Esp., 59, 1983, 4, p.8. La vortordo en Esperanto estas libera nur inter difineblaj limoj. Ĉiu devio devas esti pravigebla.
- 0008 GOLDEN, B.: LINGVA LABORATORIO. Hung.vivo, 23, 1983, 4, p. 154 - 155. Analizo de la lingva nivelo en HV.
- 0009 GOLDEN, B.: LINGVAJ KONSILLOJ - "RESPEKTIVE". Voĉo, 10, 1983, 4, p.16.
- 0010 GOLDEN, B.: ONI NE UZU "KOMPUTILO", "KOMPUTORO" AŬ "KOMPUTERO", SED "KOMPO". Esperanto /IEF/, 61, 1983, 9, p.14.
- 0011 GOLDEN, B.: PREFERI OL AŬ PREFERI AL. Esperanto, 76, 1983, 10, p. 167.
- 0012 RESAPČIEV, S.: LA BULGARAJ PROPRAJ NOMOJ EN ESPERANTO. Bulgara Esp., 52, 1983, 1, p. 10-11.
- 0013 LUDAMAN, T.T.: IDIOTISMO ... /?/. Hung.Fervoj.Mondo, 26, 1983, 3, p.48. Difino, ekzemploj je la bestnomoj.
- 0014 MAMDUHI, A.R.: FAKA ESPERANTO KAJ FACILA ESPERANTO. Heroldo de Esp., 59, 1983, 4, p.3. La pontlingvo bezonas ankaŭ pontgazetaron por ligi komencantojn al la verkoj de la majstroj.
- 0015 MIĤAJLOV, L.: RADIKO KAJ VORTO EN ESPERANTO. Bulg.Esp., 52, 1983, 5, p. 16 - 17.
- 0016 POPOV, M.T.: LA SUFIKSO POR ACIDOJ. El Pop.Ĉin., 1983, 6, p. 18.
- 0017 SASIADEK, S.: ANTONIMOJ EN ESPERANTO /projekto de vortaro/. Pola Esp., /75/, 1983, 2, p. 21-24.
- 0018 SEKELJ, A.: PRI LA PARTICIPOJ. Voĉo, 10, 1983, 1 - 2, p.12.
- 0019 VAITILAVIČIUS, A.: ORTOGRAFO DE PROPRAJ NOMOJ. Horizonte Sov.Litovio, 1983, 6, p. 23 - 29. Daurigo.Komeno en la 5-a kajero. Daurigota.

Per ĉiuj 25 vortoj vi pagas 15 Kčs aŭ 5 irpk. Abonantoj el eksterlando turnigu al viaj perantoj pri detalaj informoj!

Katja MITZENHEIM, 12-jara knabino, Justus-Jonas-Str. 19, 6120 EISFELD, GDR, volas korekti tutmonde kaj certe respondos.

Kiu volas korespondi kun 13-jara japana knabino, skribu al: Miloš ŠTASTNÝ, 675 57 ROUCHOVANY 196, Ĉeĥoslovakio.

Jarmila GURNÍKOVÁ, 37-jara, Dobrá 2, 739 52 DOBRATICE 29, dez.kor.pri muziko, filmoj, televido k. libroj. Interŝ. gramofondiskojn, PM.

Uwe HEIDRICH, 39-jara ekonomisto, Augustenstr.8, 4500 - DESSAU, GDR dez.kor. pri ĝen. tem., kol. BK, PM.

Marina SIBIRCEVA, 8-jara, ul.Sverdlova 11, kv.25, 630093 NOVOSIBIRSK - 93, Sovetunio, dez.kor.Esperanto aŭ ruse kun samaĝul/in-oj, kol.PM, BK.

Gábor MEDVECZKI, 18-jara junulo, Ibolya u.9, 4027 - DEBRECEN, Hungario, dez.kor. kaj kol. PM, BK.

Jelena SIMKOVA, 24-jara studentino de instituto de fremdaj lingvoj, pr.Lenina 19, kv. 39, 665708 BRATSK - 8, Sovetunio, dez.kor.Esperanto, angle, hispane pri trikado, keedrado, libroj, ĵurnaloj precipe anglaj k. amerikaj.

Lernejanaroj, 11 - 15-jaraj, dez.kor.kun ĉeĥoslovakaj samaĝuloj Esperanto k. ruse. Skribu al: Skola /Lernejo/n-ro 61, KID /Esperanto/, 2 Krasnojarskaja 82, ROSTOV-DON-91, Sovetunio.

Inĝ. Jiří PASTOR, Ĉapková ul.737, 738 01 FRÝDEK - MÍSTEK, Ĉeĥoslovakio, aĉetos jenajn librojn: BOHATEC: Skryté poklady, MRÁZOVÁ: Josef Váchal a kniha, FRIEDEL: Kodex gigas.

Samarkanda Esperanto-klubo organizas ekspozicion UZBEKISTANO TRA LA OKULOJ DE EKSTERLANDANOJ, dediĉitan al 60-jariĝo de Uzbeka Soveta Socialisma Respubliko kaj Komunista Partio de Uzbekistano.

Tiucele estas kolektataj eldonitaj eksterlande ĈIULINGVAJ tiutemaj libroj, revuoj, tagĵurnaloj, prospektaj, fotoj, plakatoj, pentraĵoj, versoj, kantoj kaj ĉiuj ceteraj materialoj pri Uzbekistano. Estas atendataj ankaŭ leteroj kun vojaĝimpresoj pri Uzbekistano publikotaj en nia nacilingva gazetaro.

Bonvolu sendi ĉion plejeble baldaŭ al: INTERKLUBO ESPERANTO, SU-703 000 S A M A R K A N D O, GLAVPOČTAMT, ABOV. JA.76, UZBEKISTANO, SOVETUNIO.

Prof. Humphrey TONKIN informis nin, ke li eksigis el sia posteno en la Universitato de Pensilvanio por fariĝi Prezidanto /Rektoro/ de la Stata Universitato Kolegio en POTSDAM en la Stato Novjorko. Ekde la 1-a de julio 1983 lia adreso fariĝis: Office of the President State University College POTSDAM, NY 13676 Usono.

Kelkdekoj da gebulgaroj 15 - 68-jaraj serĉas E-geamikojn tutmonde: Esperanto-klubo, p.k.61, 5180 POLSKI TRAMBEŠ, Bulgario.

Klubo de geesperantistoj ĉe Komunuma kulturcentro POLSKO, 672 40 KOTLA, Pollando, dez.kor. k.ĝ.l.

E-klubo de sindikata kulturdomo deziras kontaktigi kun similaj eksterlandaj E-klubo por interŝanĝo de spertoj. Skribu al: SKOA St. Stamenov, domo na kulturata, Klub na esperantista METALURGO, BG-9700 Š U M E N, Bulgario.

M. NEZNALOVÁ, Gorazdova 3, 120 00 PRAGO 2, Ĉeĥoslovakio, dez.kor.kaj inters.BK tutmonde kun pli maljun.gesamideanoj.

Libuša RAPČANOVÁ, 22-jara, VIDINÁ, ul. Športová 30, 984 01 LUCENEC, Ĉeĥoslovakio, int. pri muziko, filmoj, geografio, poemoj kaj volas inters.BK, gramofondiskojn, suvenirojn.

Marek TOMUSZCZYK, woj. Koinin, 62 741 GRZYMISZEV, Polando dez.kor.kun geknaboj.

Alexander LYCZLA, Bp. Kaszadul8 u. 3, VIII/74, BUDAPESTO, 1031 - Hungario, dez.kor.kun geknaboj.

Ludmila SMOLOVÁ, Roosewelto-va 251/III, 503 51 CHLUMEC NAD CIDLINO, Ĉeĥoslovakio, 33-ja-

ra, dez.kor., inters.BK, gramofondiskojn, suvenirojn kaj int.pri fremdaj lingvoj, muziko, historio kaj filmoj.

Nova E-klubo PROSPERO en urbo GORKIJ dez.interŝ. rusajn diskojn k. kasetojn je Esperantaj. Skribu al: A.I. ĈIBANOV, ul.Svobody 126, BOL.MURASKINO /Gorkovsk.obl./, SU-60633Q Sovet-Unio. La propono validas ĉiam.

XII. roĉnik JARNÍHO MÍROVÉHO POCHODU

v Jablonci n. Nisou odstartuje dne 21.dubna 1984. Můžete se přihlásit na trasy : 15 km, 25 km, 35 km, vše v okolí města.

Start je od výstaviště v Jablonci v 8,00 hod. Prezenze a přihlášky na adrese KaSS, Jiráskova ul., Jablonec. Početnější skupiny nechť připraví jmenný seznam podle zvolených tras.

Startovné : 5,-- Kčs, děti 2,-- Kčs. Popis tras obdrží účastníci u prezenze.

Zvláštní ceny jsme připravili podle tradice pro nejpočetnější kolektiv a pro nejmladší, nejstarší a nejvzdálenější účastníky z ČSSR i ze zahraničí. Přátelský večer pro všechny zájemce 21.4 v 19,30 hod v klubovně Balkán v KaSS Jablonec.

Ubytování je třeba ihned objednat, cena asi 70,-Kčs/1 osoba. Píště na adresu KLUB ESPERANTISTŮ, pošt.přih. 190, 466 21 Jablonec n. Nisou.

Resumo: pri la Pacmarŝo en Jablonec, kiu okazos 21.4.1984. Starto en 8,00 h. de foirejo Jablonec/ str. Jiráskova/. Kiu volas, venu inter ni, telegrafe aliĝu al adreso ESPERANTO, Pf.190, Jablonec

STARTO - presorgano de Ĉeĥa Esperanto-Asocio, Jilská strato 10, 110 00 PRAGO 1, Ĉeĥoslovakio. Aperas 6 foje jare. Responda redaktoro Zdenko KRÍMSKÝ. Grafika aranĝo Milan LABAŠTA. Desegnaĵoj Pavel RAK. Transdonita al presejo la 10-an de februaro 1984. Jarabono Kčs 24,--, por eksterlando Kčs 36,-- aŭ 10,50 glđ, inkluzive sendkostojn. Abonantoj turniĝu al niaj perantoj, al UEA aŭ rektvoje al nia asocio.

STARTO - nepravidelný věstník Českého esperantského svazu, Jilská ul. 10, 110 00 PRAHA 1, vydávaný pro potřebu členů svazu. Vychází 6x ročně. Odpovědný redaktor Zdenko KRÍMSKÝ. Grafická úprava Milan LABAŠTA. Kresby Pavel RAK. Tisk zajišťuje Technické ústředí knihoven, Praha. Předáno do tisku dne 10. února 1984. Roční předplatné Kčs 24,--, pro zahraničí Kčs 36,-- nebo 10,50 guldenů, včetně poštovních výloh. Dohledací pošta Praha 07. Snižžený poplatek za poštovní povolen Ředitelstvím pošt Praha pod č. jedn. P/1 - 1267 ze dne 6. dubna 1979.

KOVOVÉ METALAJ REMIZOJ GARÁŽE

el ŝtala lado - fundamenta farbot-avolo - duparta pordego - deklina tegmento - sen planko - facila muntado au sur submuro au sur ebena tereno

Longo 4400 mm - prezo 4840,-Kčs
Longo 5300 mm - prezo 5350,-Kčs
Longo 6200 mm - prezo 5830,-Kčs
Largo 3030 mm alto 2450 mm estas egalaj ĉe ĉiuj tri tipoj.

Je mendo fabrikas kaj dum malonga tempo 1-2 semajnoj liveras

INKLEMO

PRAHA (kooperativo)

Skribajn mendojn sendu al la adreso de komerca fako: INKLEMO PRAHA, maloobchodní úsek, 190 00 PRAHA 9, Spojovací 11, a telefonu al n-ro 83 09 49. Persone mendeblaj en Pragaj vendejoj de la kooperativo. Transporton ni povas certigi. Remizojn ni liveras nur al privatuloj.

Český esperantský svaz

110 01 PRAHA 1, Jilská 10

Noviny

DOHLÉDACÍ POŠTA PRAHA 07,

SNÍŽENÝ POŠTOVNÍ POPLATEK

POVOLEN ŘEDITELSTVÍM POŠT PRAHA

J.ZN. P/1 - 1267/79 ZE DNE 6.4.1979